

Bart út av tingsins røðarapalli:

- Eg hefti meg ikki við fyrrgjørðar samtyktir!

Onnur viðgerðin av uppskoti andstøðuflokkanna á tingi um at steðga samráðingum landstýrisins við bretar um veiðuøki uttanfyri 12 fjórðing fiskimarkið, gjørdist drúgv, og stundum var orðaskiftið hvast, eins og tað var tað við 1. viðgerð

KJARTAN MOHR, hvassorðaður: »Eg hefti meg ikki við fyrrgjørðar samtyktir; vit eiga at fylgja teim nýggju viðurskiftunum og sleppa teim gomlu!«

Týsdagin fyrrapartin byrjaði 2. viðgerðin av uppskoti andstøðuflokkanna á tingi, um at steðga samráðingum landstýrisins við

bretar um veiðuøki uttanfyri 12 fjórðingamarkið, og helt viðgerðin, sum varð útvarpað, fram mikudagin.

Málið varð við 1. viðgerð tingsins beint í marknaðarnevndina, og býtti hon seg undir viðgerðini í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin flytur fram í álitið, at hann kann ikki taka undir við uppskoti andstøðuflokkanna, og visir á tingsamtyktina frá 1969, um at fáa friðað føroyska landgrunnin móti fremmandari fiskiveiðu og annars allari trolveiðu, sum annars uppskotsstillarnir vísa á í uppskoti teirra, um at steðga samráðingunum. Meirilutin sigur, at just í hesi samtykt, sum varð gjørd við 22—0 atkvøðum, verður álagað landstýrinum at taka upp samráðingar fyrri at fáa friðað føroyska landgrunnin.

Minnilutin sigur m. a. í áliti sínum, at landstýrið hevur tikið málið úr hondum tingsins.

Við tað, at lögmaður, sum lut-tók í viðgerð marknaðarnevndarinnar, vildi ikki leggja fram skriv frá donsku stjórnini til bretsku stjórnina í samband við samráðingarnar. Minnilutin sigur tó, at eftir svari frá lögmanni upp á aðrar spurningar, samráðingunum viðvíkjandi, hevur danska stjórnin bert bið- ið bretar um samráðingar, og sostatt eru hesar ikki byrjaðar. Minnilutin visir annars á skriv frá útróðrarfelag við áheitan um fiskimarksutflýting o. s. fr.

Tað var Hilmar Kass, úr sjálvstýrisflokkinum, sum legði fyrri í orðaskiftinum týsdagin, og segði hann, at orsakað av statsrettarligu støðu føroyinga, megu slíkar samráðingar fara fram gjøgnum donsku ríkisstjórnina.

Hann helt tað vera ábyrgdarleys tala, tá sagt verður, at hesin spurningur skal verða greiddur, uttan samráðingar. Eisini visti Hilmar Kass á tað stóru ávirkan, sum fremstu menn Íslands tóktust fáa, tá landstýrið hevði í umbúnað at fara til samráðingar saman við donum, at hesir menn skuldu seta tiltøk í verk, til tess at skerja tey veiðurettindi, sum føroyingar hava fingið innanfyri íslenska fiskimarkið o. s. fr.

Hann helt, at í hesum sambandi kundi verða sagt, at nógv bendir á, at Føroyar skulu gerast eitt hjáland hjá íslendingum.

Hilmar Kass nevndi eisini í hesum sambandi tjóðveldisuppskotið, um byggjan av 25 útróðrarbátum. Hann helt, at við bygging av slíkum bátum, fer rættiligt afturhald at gera seg galdandi, tá linuveiða er nóg minkað seinnu árin. — Tað ber til í hesum sambandi at vísa á haglot frá árunum 1968-71, har linufiskiveiðan á IC-NAF-økinum t. d. minkaði niður í helvt, segði Hilmar Kass, og helt, at fiskivinnutjóðirnar í Norðuratlantshavi eiga at taka seg saman um ávis fiskivinnuviðurskifti, áðrenn altjóða fiskivinnufundur verður í 1974.

Erlendur Patursson, úr tjóðveldisflokkinum, helt, at menn talaðu um alt annað enn just málið, og segði seg vilja halda seg til tað.

Hann greiddi frá minniluta-áskoðanini í marknaðarnevndini um hetta mál, sum er umboðað av Kjartan Mohr, Erl. Paturssyni og Hákon Djurhuus, og visti samstundis á skrivið frá útróðrarfelagnum, sum er tikið við í minnilutaálitið. Erlendur helt, at marknaðarnevndarformaðurin, Hilmar Kass átti at tikið seg saman og boða til fleiri fundir enn hann higartil hevur gjørt. — Síðan marknaðarnevndin varð vald hava í mesta lagi verið hildnir tveir fundir.

Samgongan má hava ábyrgd av hesum skilaloysi, tí hon hevur ju valt formannin, segði Erlendur Patursson.

Jógvan Olsen, úr sambandsflokkinum, visti á samtyktina frá 1969, sum áleggur landstýrinum at taka upp samráðingar. Eisini visti hann á eitt meirilutaálit í marknaðarnevndini frá 7. apríl í fjør, sum varð lagt fram í samband við uppskot frá tjóðveldisflokkinum, um einvísa fiskimarksutflýting, har allir flokkarnir, uttan tjóðveldisflokkurin, t.v.s. eisini fram-burðsflokkurin og fólkaflokkurin, segdu seg vera imóti einvísinu útflyting. — Andstøðuflokkarnir vísa eisini í uppskoti sínum á samtyktina frá 1958, um at landgrunnurin er føroysk ogn. Í hesi samtykt verður kortini ikki við einum einasta orði nevnt, at samráðingar ikki skulu fara fram, segði Jógvan Olsen.

Hann helt tað vera beint, at tað verða ikki bert danir, sum fara skulu samráðingar, men eisini føroyingar, ið varð nevnt undir 1. viðgerð.

— Andstøðuflokkarnir flyta somuleiðis fram í uppskoti teirra, at fiskimarkið er tikið úr hondum tingsins. Hetta er ikki beint, tí í hvørjum einstakum máli, skal lótingið hava seinastu orðið at siga, og so verður eisini við hesum máli, segði Jógvan Olsen.

Kjartan Mohr, úr framburðsflokkinum, helt, málið, sum var til viðgerðar, verða av stórum tydingi.

— Eg fari ikki at hefta meg við fyrrgjørðar samtyktir, segði Kjartan Mohr, og legði aftrat, at størst denturin eigur at verða lagdur á viðurskiftini, sum nú liggja fyrri, so má tað, ið gamalt er vörð, fara, segði Kjartan Mohr.

Hann helt, at samgonguflokkarnir eru veikir, hvat sjóvinnuni viðvíkri, og at andstøðan harimóti er sterk.

— Landstýrið við lögmanni á odda, hevur gingið uttanum lótingið í hesum sambandi, ið hvussu er uttanum andstøðuna, segði Kjartan Mohr, og legði aftrat, at vit kunnu sjálvir taka avgerðir í hesum máli, sum í so mongum øðrum. — Vit hava ikki fyrri neyðini at spyrja danir eftir, lat Danmark vera Danmark og Føroyar vera Føroyar. Fólk, sum býr í hesum londum, hevur nóg mikið við seg sjálvt, segði Kjartan Mohr, og vónaði, at sjálvstýrisflokkarnir aftur fæst í Tinganesi. — Tað hevur føroyska fólk, ið hevur neyðini, legði hann aftrat í hesum sambandi.

Atli Dam, lögmaður, visti á ætlanir landstýrisins, sum hava verið og verða, at vinna so nóg sum gjørligt fyrri allar stettir, og tá serstakliga fiskivinnustettin.

Framhald á 5. síðu. (1)

AFTUR EIN SKAÐADAGUR

Árið 1973 visir seg ikki at byrja væl á sjónum. Sorgartilburðurin, ið rakti Miðvágs bygd var ikki meira enn farin aftur um bak, so var aftur tann 27. februar ein av hesum lúrandi døgum fyrri sjómenn okkara, og hann kravdi eisini sitt — tveir av okkara bestu sjómönnum. —

Vedrið henda dag royndist verri enn vanligt, kanska ikki í vindinum, meðan hann lá á suðri, men leysur sjógur. Mangan taka vit til, at hann má fara at ganga vesturá, so má fara at verða ein linni, sum so mangan er, men henda dag var eingin linni, men hann kom vestaneftir sum úr byrsmúla — skaðadagar — líknandi dagar sum seinast í oktober 1971, sum eisini kravdi sitt.

Undirritaði kendi Poul Johannes og Frits væl. Poul Johannes var sonur hin tiltikna sjómannin Tummas á Geilini og Atu. Poul Johannes likst pápanum, maðurin við fám orðum. Men tá tú kom á tal við hann, visti hann nóg av greiða frá, og tá komst beinanvegin at huga gløggssemi hansara. Hann var skilamaður burturav og mangan góðan fong hevur hann fort til lands. Uppgjørt í tølum einans best kendur við »Salomu Te í Føroyingahavnini. Hann giftist við Salomu, dóttir Lenu og Jógvan á Høvdanum.

Frits var yngsti sonur Fridu, dóttir Jógvan Norði á Toftum og Kristian á Høvdanum. Frits

var eisini hin stillfari raski maður, hann við sínum sermerkti smili, sum hann vist arvaði eftir móðir síni, hóast tíðin var stutt hann hevði hann. Eg minnst samrøðuna við hann fyrri knappum ári síðani, tá hann fortaldi mær, at Jóhanna og hann skuldi giftast og tað gleði, ið lýsti av eygum hansara.

Jú, sanniliga skótt er Harranum um.

Tá ein letur tankarnar leita eini 30—40 ár aftur í tíðina koma minnini av Høvdanum so klárt fram. Hesi minni, sum aldri verða goymd og aldri verða gloymd. Minnini um Lenu og Jógvan á Høvdanum. Tað sum sermerkti tey og hetta vala hús var blíðskapur og trúð festi teirra.

Kristian, einasti sonur Lenu og Jógvan kom at sita einkjumaður við 3 børnum bert 30 ára gaml. Frida, tann megnadóttir kvinna og konubrot, var tikin burtur stutt eftir hon hevði borið áðurnevnda Frits í heim. Ong seinasta heyst fylgdu við Kristiani til gravar stutt eftir, at hann hevði upplivað brúdleypsagin hjá yngsta soni sínum. Tað sum sermerkti Kristian var trúfesti og hjálpseni hansara.

Sanna á Høvdanum giftist við skiparanum Jóan Karl á Flötinum á Strøndum. Tey fingi bert loyvi at verða gift umleið 2 ár, so var hann knapp líga tikin burtur hiðani. Hon

kom at sita sum ung einkja við einari dóttir.

Olufta av Høvdanum giftist til Klaksvíkar við Petur Hans á Vágshyggnum. Tey komu bert at liva gott 10 ár saman, so mátti hesin livfriski fimiungi maður leggja árarnar inn vegna sjúku. Hon kom sum ung at sita einkja við 4 smáum børnum, og nú tú Saloma sum mist hevur mannin hjá tær. Tú sum kendi til at hava sjómann til mann og gekk upp í tað við liv og sál. Mangan hava eygu tiri leita út móti Stong og Eystnes bæði í ódn og lagn. Og tú Jóhanna, sum bert fekk mánaðar at liva saman við kærri manni tínum Frits.

Tað skuldi ikki verið logið, at tit hugsadu sum skaldið syngur:

Hví skuldi hetta henda, spyr sál av sorgum øst, hví mundi Gud tað senda, hví serdi hann mitt bróst, er hann tann faðir kær, sum skriftin sigur frá, so sukkast tungt men svarið, er troystarrikt at fáa.

Okkara orð eru so fáateklig og rokka so stutt, men eg veit, at tit ið eftir sita við sorgini hava fingið tað ballast úr barnaheiminum tykkara, at tit vita, hvar troystin og hjálpin er at finna.

Æra veri minni teirra.

Poul A. Andreasen.